

ANDAS KRAUZES FOTO

Silva Šēnhofa: "Pluss ir arī tas, ka pēc pirmās papeļu audzes nociršanas tā atjaunojas pati."

Papeles izaugs, ja vien nosargāsim

Papeles izaug 15–20 gados. Taču izaudzēt papeli nav vienkārši. Un tomēr – pieprasījums pēc koksnēs pasaulē strauji kāpj, tāpēc interese par papelēm atkal ir liela. Silva Šēnhofa ir Ziemeļeiropā pirmā, kura pētījusi nākotnē aktuālo tēmu – to, kā klimats ietekmē papeļu izturību.

Garšo gan zaķiem, gan gliemežiem

Vai šo koku sugu mēs varētu audzēt arī Latvijā? Un kādus klonus stādīt? Atbildi uz šo jautājumu varam gūt LVMI "Silava" zinātniskās asistentes, Mg. silv. Silvas Šēnhofas promocijas darbā "Meteoroloģisko faktoru un stādmatēriāla ietekme uz papeļu augšanu". Silva Šēnhofa darbu par papeļu piemērotību Latvijas klimatam aizstāvēs šā gada beigās.

S. Šēnhofa: "Interese par papelēm ir jau sena, tā radusies divdesmitā gadsim-

ta sešdesmitajos gados. Arī mežzinātnes institūta pētnieki tajā laikā bija izveidojuši papeļu stādījumus, lai vērotu, kā tās aug Latvijā. Braucām un skatījāmies arī vecos stādījumus, kuriem jau sešdesmit gadu. Zāģējām kokus un vērtējām to gadskārtas. Pēc tām var redzēt, kā koks reaģējis uz noteiktiem meteoroloģiskiem apstākļiem, kādi konkrētajā gadā bijuši.

Ziemeļeiropā šis ir pirmais tāds pētījums. Mēs vērojām arī jaunus stādījumus – kā aug dažāda izmēra spraudeni un kā atšķiras dažādi kloni. Papelēm ir trīsdesmit dažādas sugas, kuras savstarpēji krusto. Tāpēc hibrīdu ir vēl vairāk. Un katram hibrīdam vēl ir kloni, kas ievērojami atšķiras. Mēs skatījāmies, kā dažādu hibrīdu klimata kloni piemēroti mūsu klimatam.

Papeles ir ļoti vienkārši pavairo. Ar spraudeniem. Tos sagriež nogrieznišos un iesprauž zemē. Pirmā gada

laikā tas jau izaug līdz pusotram metram. Taču tie ļoti garšo ne tikai stirnām, bet arī zaķiem un gliemežiem."

Jāizmanto pārbaudīti kloni

Latvijā papeļu stādījumi tiek veidoti jau gadus piecpadsmit. Pēdējos gados novērots, ka arī salnas ietekmē papeļu augšanu, tāpēc ka stādi tiek ievesti gan no Vācijas, gan Itālijas un nav piemērojušies mūsu klimatam un var apsalt arī rudēnī, secināts pētījumā. Viegļākos gadījumos tiek bojātas lapas, bet smagākos, ja sals lielāks, cieš arī stumbru augšējās daļas. Pārsvarā tas notiek ar jaunākiem, zemākiem kociņiem, kas nav vēl tik spēcīgi un atrodas salnu zonā.

Tāpēc noteikti ir jāizmanto mūsu klimatā pārbaudīti papeļu kloni, iesaka zinātniece. Jo papeles ir jutīgas gan pret sausumu,

gan salnām, gan temperatūras svārstībām.

S. Šēnhofa: "Par kloniem, kuri gadus piecus ir pārbaudīti, visu mēs vēl nezinām, jo var parādīties nebijušas klimata ietekmes. Taču sajūta klonu, kurus jau esam novērtējuši, mums ir. Secinājums – tas ir iespējams, koki izaug ātri, tie ir ražīgi, produktīvi. Papeles aug ātrāk nekā bērzs, ātrāk nekā melnalksnis un nav šķības un greizas kā baltalkšņi, bet taisnas kā stabi."

Tradicionāliem mežsaimniekiem tomēr šī suga nav piemērota, jo apsaimniekošanas intensitāte ir pavisam citāda. Tur vajag nopietnu augšes sagatavošanu, agrotehnisko kopšanu un pirmajā gadā arī apstrādi ar herbicīdiem, iesaka zinātniece. Un nepieciešams arī augsts žogs, viņa piebilst.

ANITA JAUNBELZERE